

Coimisiún
na Meán

Na Treoirí Mair le Clúdach Toghchán

Clár

1. Réamhrá.....	3
2. Raon agus Dlíne.....	3
3. Dáta Éifeachtach.....	3
4. Cothroime, Oibiachtúlacht agus Neamhchlaontacht a Bhaint Amach.....	4
5. Coinbhleachtaí Leasa.....	7
6. Pobalbhreitheanna.....	8
7. Na Meáin Shóisialta.....	8
8. Clár Páirtithe Polaitíochta.....	9
9. Fógraíocht.....	9
10. Tréimhse Chriticiúil an Toghcháin	10
11. Éagsúlacht.....	11
12. Gearáin.....	12
13. Treoir.....	12

1. Réamhrá

Leagtar amach sna Treoirlínte seo do chraoltóirí¹ treoir agus ceanglais i ndáil le clúdach Olltoghchán, Toghchán Uachtaránachta, Seanaid, Áitiúil agus Eorpach. Tá siad seo sa bhreis ar na ceanglais ghinearálta a áirítear sa *Chód maidir le Cothroime, Oibiachtúlacht agus Neamhchlaontacht i gCláir Nuachta agus Cúrsaí Reatha*.²

Forbraíodh na Treoirlínte de bhreis ar riail 27 den *Chód maidir le Cothroime, Oibiachtúlacht agus Neamhchlaontacht i gCláir Nuachta agus Cúrsaí Reatha* agus ba cheart iad a léamh i gcomhar leis an gCód sin.

2. Raon agus Dlínse

Beidh feidhm ag na Treoirlínte maidir le craoltóirí laistigh de dhlínse Phoblacht na hÉireann agus ní bheidh feidhm acu maidir le seirbhísí eile a fhaightear de ghnáth sa Stát seo ach a cheadúnaítear i ndlínsí eile. Spreagann Coimisiún na Meán craoltóirí atá lasmuigh den dlínse, a bhfuil a gcuid seirbhísí infhaighte i bPoblacht na hÉireann agus a chlúdaíonn nuacht agus cúrsaí reatha na hÉireann, a bheith aireach ar na Treoirlínte, nuair is iomchuí, agus cinneadh á dhéanamh acu ar a gcur chuige maidir le clúdach toghchán.

Níl feidhm ag na Treoirlínte maidir le hábhar cló, meán shóisialta, seirbhísí meán closamhairc ar éileamh nó ábhar cló ar líne/ábhar closamhairc.

Ní bheidh feidhm leis na Treoirlínte ach amháin i gcás ábhar craolta ina ndéantar tagairt do thoghchán, e.g. ábhar nuachta nó cúrsaí reatha nó ábhar eile, mar shampla clár siamsaíochta éadroime ina gcumhdaítear an topaic nó fógra ina ndéantar tagairt don toghchán.

3. Dáta Éifeachtach

¹ Ar mhaithe le hamhras a sheachaint, ní thagraíonn an téarma ‘craoltóir’ do láithreoirí aonair nó d’fhoireann cláir ach don chuideachta, don chomharchumann, etc., ar leis nó léi, agus a oibríonn, an tseirbhís craolacháin. Níor chóir glacadh leis uaidh sin go bhfuil láithreoirí aonair nó foireann cláir díolmhaithe óna n-oibleagáidí de réir na dTreoirlínte seo.

² Le Riail 27 den Chód, ceanglaítear ar chraoltóirí cloí le treoirlínte arna bhforbairt ag an rialtóir maidir le clúdach toghchán nó reifreann. Is féidir teacht ar an gCód anseo:- <https://www.bai.ie/en/download/129469/>.

Foilseoidh Coimisiún na Meán an dáta éifeachtach le haghaidh na dTreoirínte roimh gach toghchán a reáchtálfar. Beidh éifeacht leis na Treoirínte go dtí go ndúnfaidh na stáisiúin vótaíochta ar lá na vótála.

4. Cothroime, Oibiachtúlacht agus Neamhchlaontacht a Bhaint Amach

Imríonn craoltóirí ról tábhachtach luachmhar sa dóigh a gcuirtear faisnéis faoi thoghcháin in iúl do mhuintir na hÉireann agus sa dóigh a bpléann muintir na hÉireann an fhaisnéis sin. Baintear é sin amach trí chlúdach atá cruinn, cothrom, oibiachtúil agus neamhchlaonta.

Ar an gcúis sin, spreagtar craoltóirí toghcháin a chlúdach a chuimsithí is féidir, ag cur na nithe seo a leanas san áireamh: na hacmhainní atá ar fáil dóibh, spriocphobal na seirbhíse agus na cineálacha clár a chuireann an craoltóir ar fáil don lucht féachana/éisteachta.

Ba cheart do chraoltóirí a thabhairt faoi deara gur féidir cothroime, oibiachtúlacht agus neamhchlaontacht a bhaint amach ar bhealaí éagsúla, mar shampla, trí roghnú na rannpháirtithe, trí raon na díospóireachta, trí struchtúr an chláir, tríd an dóigh a láimhseálann an láithreoir an topaic, trí chomhdhéanamh an lucht féachana/éisteachta atá páirteach sna cláir nó trí bhealaí oiriúnacha eile.

4.1 Freagracht maidir le Cur Chuige Eagarthóireachta

Is cuí go bhfuil sé faoi na craoltóirí amháin cinntí a dhéanamh ar chlúdach eagarthóireachta toghcháin. Ba cheart do chraoltóirí a thabhairt faoi deara gur imeachtaí dinimiciúla iad toghcháin, agus ba cheart dóibh breithniú gníomhach a dhéanamh ar a gcur chuige maidir le clúdach i rith thréimhse feachtais an toghcháin agus an cur chuige sin a leasú má mheasann siad go bhfuil sé riachtanach agus cuí chun cothroime, oibiachtúlacht agus neamhchlaontacht a chinntiú.

Leagtar síos go mion in *Cód maidir le Cothroime, Oibiachtúlacht agus Neamhchlaontacht i gCláir Nuachta agus Cúrsaí Reatha*, an chaoi ar féidir, agus ar cheart, cothroime, oibiachtúlacht agus neamhchlaontacht a bhaint amach. Ba cheart do chraoltóirí a chinntiú go bhfuil cur amach ag an bhfoireann go léir ar an gCód sin agus ar na Treoirínte seo.

4.2 Leithdháileadh Am Craolta – Toghadh iarrthóirí agus Páirtithe Polaitíochta

Tá sé rithábhachtach go leithdháilfí am craolta go cothrom le linn chlúdach toghcháin. Áirítear anseo an méid am craolta a thugtar trí ghnáthchlúdach eagarthóireachta ar thoghchán, “Díospóireachtaí Ceannairí”,³ díospóireachtaí idir ceannairí, nó cláir páirtithe polaitíochta.⁴

Cé nach gcuirtear bac ar leithdháileadh cothrom am craolta d’iarrthóirí agus do pháirtithe polaitíochta agus go bhféadfadh sé sin a bheith iomchuí i gcásanna áirithe, ní ceanglas uathoibríoch, iomlán atá ann agus is féidir cur chuige comhréireach le leithdháileadh am craolta a ghlacadh freisin, i gcás inarb iomchuí.

Sa leithdháileadh am craolta, i gcás ina nglactar cur chuige comhréireach le leithdháileadh den sórt sin, measann Coimisiún na Meán go bhféadfadh aird réasúnach a bheith ag an gcraoltóir ar thosca comhthéacsúla ábhartha.

D’fhéadfaí a áireamh ar na tosca sin, mar shampla, ach ní bheidh siad teoranta dóibh: -

- ionadaíocht tofa i láthair na huaire.
- vótaí céadrogha i dtoghchán roimhe seo.
- láithreach iarrthóirí a d’aontaigh chun feachtasaíocht a dhéanamh ar shaincheisteanna toghcháin ailínithe ach nach bhfuil ina mbaill de pháirtí polaitíochta.⁵
- an líon iarrthóirí atá á rith sa toghchán atá ar na bacáin
- an gá atá le héagsúlacht dearchtaí polaitiúla i measc na n-iarrthóirí/na bpáirtithe atá rannpháirteach sna toghcháin.
- an tacaíocht reatha do pháirtithe/d’iarrthóirí is léir ó phobalbhreitheanna nó foinsí sonraí eile.

Tá sé oscailte do chraoltóirí aird a thabhairt ar aon athruithe sna meáin, sa tírdhreach sóisialta agus polaitiúil agus athbhreithniú a dhéanamh ar an gcaoi a bhféadfadh athruithe chuige sin difear a dhéanamh do thosca comhthéacsúla a chuirfidh siad i bhfeidhm ar thoghchán.

Ag aithint neamhspleáchas agus saoirse eagarthóireachta craoltóirí, is ceist dóibh an cur chuige maidir le leithdháileadh am craolta, cé acu a bhíonn sé dian nó comhréireach, agus d’fhéadfadh sé a bheith éagsúil ag brath, i measc nithe eile, ar an gcineál toghcháin (Olltoghchán, toghchán Uachtaránachta, Seanaid, Toghchán Áitiúla agus Eorpacha), na hacmhainní atá ar fáil do chraoltóirí, a sprioc-lucht féachana/éisteachta, na cineálacha clár a chuireann an craoltóir ar fáil don lucht féachana/éisteachta, agus an cineál clár toghcháin

³ Is ceist eagarthóireachta do chraoltóirí i gcomhairle leis na páirtithe polaitíochta atá páirteach an cinneadh maidir le cé na ceannairí ar a ndéantar ionadaíocht in aon díospóireacht a chraoltar.

⁴ Craoltaí Páirtithe Polaitíochta mar a bhíodh orthu.

⁵ Ní toisc ábhartha é sin chun Cláir Páirtithe Polaitíochta (féach roinn 9 thíos) a dheonú.

áirithe atá i gceist (clúdach ginearálta, Díospóireachtaí Ceannairí, Cláir Páirtithe Polaitíochta etc.).

Cibé cur chuige a ghlacann an craoltóir, ba cheart dó sásraí atá oscailte, follasach agus cothrom do gach leas agus don phobal a fhorbairt i dtaca lena chur chuige maidir le leithdháileadh am craolta.

Ba cheart do chraoltóirí breithniú agus forbairt a dhéanamh ar na sásraí sin ag céim luath agus ba cheart faisnéis faoin gcur chuige a bhfuiltear ag glacadh leis a bheith ar fáil do gach páirtí leasmhar, ar iarratas, lena n-áirítear leasanna toghcháin.⁶

Ba cheart do chraoltóirí a thabhairt faoi deara freisin má chuirtear duine atá páirteach i bhfeachtas toghcháin san áireamh i gcaoladh nach gciallóidh sé sin go gcaithfidh an craoladh cloí go huathoibríoch leis na Treoirí seo díreach ar an mbonn go raibh sé nó sí le feiceáil sa chraoladh. Ní bheidh a gcuid sa chraoladh ábhartha ach amháin má bhíonn nasc bunaithe idir a gcuid rannpháirtíochta sa chraoladh agus sna toghcháin féin, mar shampla, i gcás ina ndéanann an duine nó duine éigin eile tagairt do thoghchán.

4.3 Éagsúlacht Tuairimí

Chomh maith le forógraí na bpáirtithe polaitíochta agus seasaimh fheachtais iarrthóirí a fhiosrú, tugtar aghaidh go ginearálta i bhfeachtais toghcháin ar raon saincheisteanna sóisialta, cultúrtha agus polaitíochta. Chuige sin, lena chinntiú ní hamháin go bhfuil eolas ag lucht féachana/éisteachta ar na hiarrthóirí sa toghchán ach freisin ar na saincheisteanna níos leithne a d'fhéadfadh a bheith ag croílár feachtais toghcháin, moltar do chraoltóirí an raon is leithne tuairimí a fháil ar na saincheisteanna sin. Áireofar anseo rannchuidithe ó leasanna toghcháin ach freisin ó dhaoine aonair agus eagraíochtaí eile a d'fhéadfadh a bheith páirteach i bhfeachtas ach a d'fhéadfadh faisnéis agus léargais luachmhara a thabhairt do lucht féachana/éisteachta.

Dá ainneoin sin, tá dualgas ar chraoltóirí lucht féachana/éisteachta a chosaint ó ábhar atá díobhálach, nó a bhféadfadh rioscaí dlíthiúla nó dliteanais a bheith acu don chraoltóir. Is leis an gcaoladh na rioscaí sin a bhainistiú ar bhonn cás ar chás, mar shampla trí agallaimh réamhthairfeadta a úsáid nó trí dhiúltú do thuairimí a chraoladh má chreideann siad go mbaineann na rioscaí sin leo. Ach, i gcás ina bhfuil sin á dhéanamh, ba cheart go mbeadh an craoltóir in ann údar oibiachtúil a thabhairt ar an gcur chuige i leith na rioscaí sin a bhainistiú.

4.4 Rannpháirtíocht Lucht Féachana/Éisteachta

⁶ Cuimsíonn ‘**Leasanna Toghcháin**’ na nithe seo a leanas, ach níl siad teoranta dóibh: páirtithe polaitíochta, ionadaithe tofa, an Rialtas, eagraíochtaí a bunaíodh go sonrach chun dul i mbun feachtais le linn an toghcháin, daoine aonair (lena n-áirítear iad siúd atá nó a bhí i seilbh oifig phoiblí) atá i mbun feachtais le haghaidh toradh ar leith sa toghchán, chomh maith le grúpaí sóisialta agus sochaí sibhialta atá ann cheana atá páirteach i bhfeachtas i leith an toghcháin.

Maidir le cláir a bhfuil rannpháirtíocht lucht féachana/éisteachta ina cuid díobh, lena n-áirítear ionchur ar an bhfón nó trí theachtaireacht téacs agus díospóireachtaí beo, ba cheart do chraoltóirí a chinntiú go léirítear raoncuí tuairimí sna ceisteanna, sna ráitis agus sna saincheisteanna a ardaítear le linn na gclár sin.

I ndáil le rannchuiditheoirí atá páirteach i gclár, ach nach bhfuil ionadaíocht á déanamh acu ar son leasanna toghcháin, níor cheart do chraoltóirí glacadh leis go huathoibríoch nach bhfuil siad claonta. Ar an gcúis sin, ba cheart do dhéantóirí clár céimeanna réasúnacha a ghlacadh chun aon cheangal a d'fhéadfadh a bheith ag rannpháirtithe clár a shainathint agus a d'fhéadfadh a bheith ábhartha do chlúdach toghcháin. Sna cásanna sin, agus freisin i gcás ina bhfuil an rannpháirtí ailínithe le leas toghcháin e.g., go bhfuil ionadaíocht á déanamh acu ar son páirtí polaitíochta, ba cheart an ceangal a chur in iúl do lucht féachana/éisteachta i gclúdach nuair a chraoltar an clár.

4.5 Scrúdú Criticiúil ar na Tuairimí

Ní hionann scrúdú criticiúil ar na tuairimí atá ag leasanna toghcháin, ann féin, agus fianaise ar easpa cothroime, oibiachtúlachta agus neamhchlaontachta ós rud é gur ról cuí do chraoltóirí é a chinntiú go dtugtar am chun ráitis agus seasaimh na leasanna sin a scrúdú agus a cheistiú (ar bhealach láidir, nuair is gá).

5. Coinbhleachtaí Leasa

Le *Cód maidir le Cothroime, Oibiachtúlacht agus Neamhchlaontacht i gCláir Nuachta agus Cúrsaí Reatha*, ceanglaítear ar gach craoltóir beartais agus nósanna imeachta cuí a chur i bhfeidhm agus a chur chun feidhme chun aghaidh a thabhairt ar aon choinbhleacht leasa a d'fhéadfadh a bheith ann nó a d'fhéadfadh teacht aníos i leith duine ar bith ag a bhfuil baint eagarthóireachta le haon ábhar nuachta nó cúrsaí reatha, is cuma cé acu a oibríonn an duine sin ar an aer nó a oibríonn sé/sí den aer.⁷ Baineann tábhacht ar leith leis an gceanglas sin maidir le clúdach toghchán.

Is é tuairim Choimisiún na Meán go bhfuil sé míchuí do dhaoine a bhfuil baint acu le leasanna toghcháin cláir a láithriú le linn thréimhse feachtais an toghcháin. Mar sin féin, is faoi chraoltóirí cinneadh a dhéanamh de réir cáis ar na socrúcháin chuí agus aird ar a n-oibleagáidí reachtúla, an cineál cláir atá á chur i láthair (lena n-áirítear clársceidealú nuachta agus cúrsaí reatha), an bhaint atá ag an láithreoir leis an bhfeachtas toghcháin agus i

⁷ Riail 25.

gcomhthéacs an chaidrimh chonarthaigh, fostaíochta nó shaorálaigh atá idir an láithreoir agus an craoltóir.

Ní cheadaítear claonadh a léiriú ar son, nó i gcoinne, aon leas toghcháin, lena n-áirítear páirtithe nó iarrthóirí, san ábhar a chraoltar. Níl cead ag craoltóir ráitis tacaíochta a thabhairt ar an aer ar son leasanna toghcháin, lena n-áirítear iarrthóirí nó páirtithe. Níl cead ach an oiread ag an bhfoireann (atá fostaithe, ar chonradh nó a dhéanann obair shaorálach le craoltóir) ráitis tacaíochta a dhéanamh ar an aer ar son leasanna toghcháin, iarrthóirí san áireamh.

Ba cheart do chraoltóirí a thabhairt faoi deara go bhféadfadh sé a bheith de thionchar ag ráitis a dhéanann láithreoirí cláir den aer, mar shampla trí na meáin shóisialta, maidir le leasanna toghcháin, iarrthóirí san áireamh, an bonn a bhaint de neamhchlaontacht bhraite a gclúdaigh. Is amhlaidh an cás go háirithe i gcás ina ndéanann láithreoirí cláir nuachta agus cúrsaí reatha na ráitis. Is faoi chraoltóirí déileáil leis na saincheistanna sin ag féachaint ar a gcur chuige maidir le clúdach agus i gcomhthéacs a gcaidrimh chonarthaigh nó fostaíochta nó shaorálaigh le láithreoirí. Dá ainneoin sin, féadfaidh Coimisiún na Meán aird a bheith aige ar thuairimí den sórt sin i gcás inar léir go bhfuil nasc ann le craoladh.

Ba cheart do chraoltóirí a thabhairt faoi deara nach mbeidh tréithe dúchasacha ná cúinsí pearsanta duine aonair, iontu féin, ina gcoinbhleacht leasa, e.g. aois, inscne, stádas pósta, eitneachas, stádas teaghlaigh, claonadh gnéis, creidimh etc.

6. Pobalbhreitheanna

Uirlis úsáideach chun eolas a thabhairt don lucht féachana/éisteachta faoi rúin vótála is ea pobalbhreitheanna. Sa chás go bhfuil pobalbhreitheanna á n-úsáid mar chuid de chlúdach toghchán, ba cheart faisnéis a bheith ag gabháil leis an gclúdach a chabhraíonn leis an lucht féachana/éisteachta tábhacht na pobalbhreithe a thuiscint. Ní mór faisnéis a chur ar fáil ar an aer maidir leis na sonraí faoi dháta na pobalbhreithe, faoin té a choimisiúnaigh í agus/nó a d'íoc aisti, faoin gcuideachta/eagraíocht a rinne í, líon na ndaoine a cuireadh faoi shuirbhé agus cá raibh siad.

Agus iad ag léiriú thorthaí na bpobalbhreitheanna don lucht féachana/éisteachta, moltar do chraoltóirí léirmhíniú na dtorthaí arna gcur ar fáil ag na daoine sin a choimisiúnaigh/a thug faoin bpobalbhreith a chur san áireamh agus aird a thabhairt freisin ar a n-anailís chriticiúil féin ar na torthaí agus an mhodheolaíocht a úsáideadh chun tabhairt faoin bpobalbhreith.

7. Na Meáin Shóisialta

Cuirtear i gcuimhne do chraoltóirí go gceanglaítear orthu, i dtaca le *Cód maidir le Cothroime, Oibiachtúlacht agus Neamhchlaontacht i gCláir Nuachta agus Cúrsaí Reatha*, beartais chuí

agus nósanna imeachta cuí a bheith i bhfeidhm acu maidir le hionchuir ar an aer a fhaightear trí na meáin shóisialta a láimhseáil. Ní mór na beartais agus na cleachtais sin a chur i bhfeidhm maidir le cásanna ina dtagraítear do na meáin shóisialta ar an aer i gcomhthéacs an chlúdaigh toghcháin.

Is foinsí iontaofa ábhair nuachta agus cúrsaí reatha iad craoltóirí. Mar gheall air sin, cuireann siad bac tábhachtach ar scaipeadh na mífhaisnéise agus na bréagaisnéise atá tagtha chun cinn i ndíospóireachtaí polaitiúla agus i gcineálacha eile díospóireachta atá tábhachtach don tsochaí. Mar gheall air sin agus mar gheall ar a thábhachtaí atá toghcháin, ba cheart do chraoltóirí bearta breise a chur chun feidhme chun a chinntiú go mbíonn tagairtí ar an aer d'ábhar meán sóisialta cruinn agus nach scaipfear mífhaisnéis ná bréagaisnéis de bharr tagairtí ar an aer d'ábhar den sórt sin.

Mar gheall ar láithreach níos mó ábhar fuaimne agus físe (lena n-áirítear 'domhainbhrionnú fuaimne agus closamhairc') arna ghiniúint ag an intleacht shaorga, ba cheart do chraoltóirí céimeanna a ghlacadh chun na rioscaí sin a bhainistiú agus an fhéidearthacht go rachadh ábhar den sórt sin ar an aer agus lucht féachana/éisteachta a chur ar míthreoir a íoslaghdú.

8. Fógraíocht

Déantar foráil in alt 46M(2) den Acht Craolacháin 2009, arna leasú, nach ggraolfadh craoltóir fógrán a bheidh dírithe ar 'chuspóir polaitíochta'. Sa chomhthéacs seo, cinnteoidh craoltóirí go mbeidh fógraíocht saor ó ábhar a d'fhéadfaí a mheas go réasúnach mar ábhar atá dírithe 'ar chuspóir polaitíochta' de shárú ar Alt 46M(2).

Agus cinneadh á dhéanamh ar cé acu a sháraíonn fógrán an toirmeasc reachtúil nó nach sáraíonn, tá Coimisiún na Meán den tuairim go bhfuil sé réasúnach do chraoltóirí na trí thoisic seo a leanas a chur san áireamh:-

- Ábhar an fhógráin.
- An comhthéacs ina ggraoltar an fógrán.
- Aidhmeanna agus cuspóirí an fhógróra agus an fheachtais fógraíochta.

Is dóchúil go bhféadfadh ceann amháin nó níos mó ná ceann amháin de na trí thoisic ról cinntitheach a imirt i gcinneadh a dhéanamh ar cé acu a chomhlíonann fógrán an toirmeasc

reachtúil nó nach gcomhlíonann. Cuireadh treoir ar leith le chéile maidir le fógraíocht ina ndírítear ar ‘chuspóir polaitíochta’.⁸

9. Cláir Páirtithe Polaitíochta

Ceadaítear cláir páirtithe polaitíochta, ar a dtugtaí craoltaí páirtithe polaitíochta roimhe seo, le linn feachtais toghcháin de dhroim alt 46M(4) den Acht Craolacháin 2009, arna leasú.

Níl aon oibleagáid ar chraoltóirí cláir páirtithe polaitíochta a tharchur le linn thréimhse feachtais toghcháin. Ach, craoltóirí a chraolann cláir den sórt sin cinnteoidh siad go ndéanfar iad a sheoladh ag amanna atá dírithe ar dhul i gcion ar lucht féachana/éisteachta comhchosúil le haghaidh na gcráoltaí sin. Caithfear le gach clár páirtithe polaitíochta ar an tslí chéanna, ag an tús agus ag an deireadh. Ní féidir ach le páirtithe polaitíochta atá ar *Chlár na bPáirtithe Polaitíochta* leas a bhaint as cláir den sórt sin.⁹

Chun a chinntiú nach rangáítear clár páirtithe polaitíochta mar fhógrán (rud a thoirmisctear le halt 46M(2) den Acht Craolacháin 2009, arna leasú), ní bheidh feidhm ag fócaíocht ná comaoin chosúil maidir leis na craoltaí sin.

10. Tréimhse Chriticiúil an Toghcháin

10.1 Ceanglas Cúraim Breise

Moltar do chraoltóirí go dteastaíonn cúram breise le linn na tréimhse criticiúla roimh thoghchán - ‘Tréimhse Chriticiúil an Toghcháin’. Sna treoirínte seo, tagraíonn ‘Tréimhse Chriticiúil an Toghcháin’ don tréimhse 24 uair an chloig sula n-osclaíonn na stáisiúin vótála agus an tréimhse vótála i.e. go ginearálta ón 7am ar an lá roimh an vótáil.

Le linn Thréimhse Chriticiúil an Toghcháin, ba cheart do chraoltóirí cúram breise a léiriú i láimhseáil eolais a bhaineann leis an toghchán agus a chreideann sé, nó a bhfuil cúis aige a chreidiúint, a bheith scaipthe leis an aidhm vótálaithe a chur amú nó ar míthreoir nó gur dócha go gcuirfeadh sé vótálaithe amú nó ar míthreoir. Ba cheart do chraoltóirí córais agus rialuithe leordhóthanacha a chur i bhfeidhm chun a chinntiú go nglactar an cúram breise sin. Ba cheart do chraoltóirí fios a bheith acu go bhféadfadh eolas iad a chur amú nó ar míthreoir, fiú má tá

⁸ <https://www.bai.ie/en/download/136751/>

⁹ Féach <https://www.electoralcommission.ie/ga/foilseachain/clar-na-bpairtithe-polaitiochta/>

sé fíor ar bhonn fíoras ach gur deacair tábhacht, cruinneas nó comhthéacs an eolais a shuí le linn Thréimhse Chriticiúil an Toghcháin.

Is faoi rogha eagarthóireachta an chraoltóra a chinneadh cibé, agus conas, a láimhseálfadh sé ina chlúdach le linn na tréimhse criticiúla seo eolas a dhealraítear a bheith beartaithe vótálaithe a chur amú nó ar míthreoir, nó ar dócha go ndéanfaidh sé amhlaidh. Má chlúdaíonn an craoltóir eolas den sórt sin, ba cheart dó gach iarracht a dhéanamh a chinntiú go laghdaítear lena chlúdach an dóchúlacht go gcuirfear an té a fheicfidh nó a chloisfidh clársceidealú an chraoltóra amú nó ar míthreoir mar gheall ar an eolas.

I gcás ina ndéalraítear go bhfuil eolas beartaithe chun duine a chur ar míthreoir nó gur dócha go ndéanfaidh sé amhlaidh, ba cheart do chraoltóir smaoineamh ar gan an t-eolas a chlúdach nó gan é a chlúdach ach amháin leis an aidhm an mhíthuiscint a d'fhéadfadh teacht chun cinn, nó a tháinig chun cinn, de bharr an eolais a bhréagnú nó a cheartú.

Ba cheart do chraoltóirí a thabhairt ar aird, i gcás eolas a ndéalraítear gur eisíodh é d'aon turas – is é sin, de bhun chineál an eolais nó na bhfíoras lena mbaineann an t-eolas go bhféadfaí é a eisiúint níos túsce – ionas go rachaidh sé isteach san fhearann poiblí nó faoi bhráid an chraoltóra le linn Thréimhse Chriticiúil an Toghcháin, gur cheart é a láimhseáil de ghnáth mar eolas atá beartaithe chun vótálaithe a chur amú nó a chur ar míthreoir nó ar dócha go ndéanfaidh sé amhlaidh agus mar sin ba cheart feidhm a bheith ag an treoir maidir le cúram breise a ghlacadh ina leith.

10.2 Tuairimí arna léiriú ag rannpháirtithe cláir

Ba cheart do chraoltóirí cúram breise a ghlacadh le linn Thréimhse Chriticiúil an Toghcháin lena chinntiú nach n-imríonn tuairimí a léiríonn rannpháirtithe cláir aon tionchar ar phróiseas an toghcháin trí rudaí bréagacha nó míthreoracha a mhaíomh i dtaca le sláine an nós imeachta toghcháin.

Tagraíonn ‘nós imeachta toghcháin’, chun críocha an fho-rannáin seo, d’ábhar de chineál fíorasach a bhaineann le toghchán a chur ar bun ina gcuimsítear ach nach bhfuil teoranta do chlárú vótálaithe nó iarrthóirí, amanna agus suíomhanna vótála, socruithe i gcomhair vótáil poist, rúndacht na ballóide, comhaireamh na vótaí agus aon ábhar fíorasach eile a bhaineann le toghchán ar leith a chur ar bun nó le toghcháin ar bhonn níos ginearálta.

10.3 Tuairimíocht ar thoradh vóta le linn uaireanta vótála

Le linn uaireanta vótála, níor cheart do chraoltóir aon tuairimíocht a léiriú ina chlúdach maidir le toradh vóta. Áirítear le tuairimíocht chun na críche sin aon tátal a bhaintear as sonraí a eascraíonn as nó atá bainteach leis an mbealach ar chaith vótálaithe aonair a vóta. Féadfaidh craoltóirí breathnuithe fíorasacha a áireamh ina gclúdach le linn uaireanta vótála; mar sin féin, ní fhéadfaidh siad aon tuairimíocht a eascraíonn as na treochtaí sin maidir le feidhmíocht daoine aonair nó páirtithe a áireamh.

Ar mhaithe le bheith soiléir, is sampla de thuairimíocht ar thoradh vóta é pobalbhreith díreach tar éis vótála. Dá bhrí sin, níor cheart do chraoltóir clúdach a chraoladh a bhaineann le pobalbhreith díreach tar éis vótála go dtí go mbeidh deireadh tagtha leis an vótáil lena mbaineann an phobalbhreith agus go dtí go ndúnfar na stáisiúin vótála.

Chomh maith leis sin, níor cheart do chraoltóir aon tuairisciú ná aon phlé ar phobalbhreitheanna a bhaineann leis an toghchán a áireamh ina chlúdach le linn uaireanta na vótála.

11. Éagsúlacht

Tá sé mar chuspóir straitéiseach ag Coimisiún na Meán timpeallacht meán a chothú a thugann léiriú ar éagsúlacht shoचाई na hÉireann, agus a thugann rochtain ar an tsochaí sin. Is cuspóir straitéiseach é freisin clársceidealú ar ardchaighdeán a chothú agus a chur chun cinn i nGaeilge. Sa chomhthéacs sin, spreagtar craoltóirí chun meascán guthanna agus tuairimí a áireamh ina gclúdach toghchán, lena n-áirítear meascán daoine a dhéanann ionadaíocht ar éagsúlacht inscne agus chultúrtha agus shóisialta.

Spreagann Coimisiún na Meán na seirbhísí Béarla freisin chun deiseanna breise a chur ar fáil chun toghcháin a chlúdach i nGaeilge, rud a bheadh de bhreis ar a gcuid oibleagáidí conarthacha.

Cé nach n-áirítear oibleagáidí sna Rialacha Rochtana ó thaobh clúdach inrochtana a chur ar fáil maidir le nuacht agus cúrsaí reatha, spreagann Coimisiún na Meán craoltóirí teilifíse chun clúdach toghchán a sholáthar atá inrochtana. Is féidir é sin a dhéanamh trí fhotheidealú, tráchtairacht fuaimne nó Teanga Chomharthaíochta na hÉireann a chur ar fáil.

12. Gearáin

Be cheart do lucht féachana/éisteachta agus leasanna toghcháin ar mian leo gearán a dhéanamh maidir le hábhar cláir, gearáin den sórt sin a dhéanamh an chéadair leis an gcráoltóir. Ina dhiaidh sin, is féidir gearán a dhéanamh le Coimisiún na Meán. Bhunaigh Coimisiún na Meán Ionad Teagmhála chun ceisteanna maidir leis an gCód seo a láimhseáil, gearáin san áireamh. Is féidir teagmháil a dhéanamh leis an Ionad Teagmhála ar an nguthán ar + 353 1 963 7755 agus trí ríomhphost ag usersupport@cnam.ie.

13. Treoir

Is féidir le Coimisiún na Meán treoir bhreise a thabhairt ar chur i bhfeidhm praiticiúil na dTreoirlínte, ach ní dhéanfaidh sé é sin ach amháin nuair a bheidh cóip chraolta bheartaithe ag gabháil le hiarratais den sórt sin de réir na nósanna imeachta dá ndéantar foráil sna Nótaí Treorach a ghabhann leis an gCód *maidir le Cothroime, Oibiachtúlacht agus Neamhchlaontacht i gCláir Nuachta agus Cúrsaí Reatha*. Ba chóir iarratais a sheoladh ar ríomhphost chuig election@cnam.ie.

TABHAIR FAOI DEARA

Ní airbheartaíonn na Treoirlínte seo a bheith ina ráiteas cuimsitheach ar an dlí. Coimeádann Coimisiún na Meán an ceart aige féin chun na Treoirlínte seo a leasú má mheasann sé go bhfuil sé riachtanach nó stuama déanamh amhlaidh. Féadfaidh Coimisiún na Meán treoir neamhhoirmiúil a chur ar fáil, gan dliteanas. Ní rachaidh sé sin i bhfeidhm ar a rogha maidir le cinneadh a dhéanamh ar chásanna/ar ghearáin i ndiaidh a gcráolta ná ar fheidhmiú a dhualgas rialála. Ba cheart do chraoltóirí a gcomhairle dlí féin a lorg maidir le saincheisteanna comhlíonta, nuair is gá.

